

UNELE ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA ORFELINATULUI EPARHIAL „EPISCOP DIONISIE” DIN ORAȘUL ISMAIL

SOME ASPECTS OF THE ACTIVITY OF THE EPARCHIAL ORPHANAGE
“BISHOP DIONISIE” IN THE CITY OF ISMAIL

Preot Vasile SECRIERU

Abstract: *The study examines aspects of the activity of the Eparchial Orphanage „Bishop Dionisie” in the city of Ismail. Founded in 1934 under the guidance of Bishop Dionisie Erhan, this orphanage represents a significant achievement in the history of the Diocese of Cetatea Albă-Ismail, reflecting care and compassion for orphaned children. The article highlights the efforts undertaken to establish and sustain the orphanage, involving the local community and authorities. The moral-religious education of the orphans is entrusted to nuns, and the orphanage’s activities receive financial and material support from believers and institutions. Over time, the orphanage expands, addressing the growing needs of the community. Despite his age, Bishop Dionisie Erhan remains actively involved in the institution’s management and initiates projects to enhance and expand its facilities. Thus, the Eparchial Orphanage becomes a remarkable work of social assistance and Christian education under the energetic and blessed guidance of Bishop Dionisie Erhan.*

Keywords: *Eparchial Orphanage Ismail, Bishop Dionisie Erhan, social assistance, Christian education, community involvement, institutional expansion, Bishop Policarp Morușca, Diocese of Cetatea Albă-Ismail*

„Tot ce avem din trecut, tot ce mărturisește trecutul nostru, trebuie păstrat cu sfințenie de noi și trebuie păzit pentru generațiile viitoare” -
cuvintele rostite de către Episcopul Dionisie Erhan, cu ocazia instalării lui Dinu Simian, în calitate de Rezident al Ținutului Nistru

Activitatea Orfelinatului Eparhial de la Ismail (1934) constituie una dintre cele mai strălucitoare file din istoria Episcopiei Cetății Albe-Ismail, dar și o mare realizare a vrednicului de pomenire Episcopului Dionisie Erhan, canonizat, în toamna anului 1918, de către Biserica Ortodoxă Română.

Diaconul S. Babuș, în articolul „Orfelinatul Eparhial”, în anul 1938, scria foarte frumos despre înființarea și rolul acestei instituții de caritate: „Cine nu cunoaște dragostea și grija părintească a Chiriarhului nostru Vlădica Dionisie, față de copilașii în genere, dar mai ales față de cei rămași fără părinți, fără nici o îngrijire, lăsați toate voia întâmplării. Și acest sentiment de milă și ocrotire ce i-a îmboldit sufletul și inima întotdeauna, a căutat să-l pună în aplicare de îndată ce a pășit pe pamântul Eparhiei noastre, în calitate de Înalt ocârmuitor al ei în anul 1932.

Era de neînchipuit pentru P.S. Sa, ca la reședința episcopală să nu răsară o casă de adăpost, care ar putea strânge de pe stradă micile odrasle rămase fără mângâiere și sprijinul părintesc. Și acest gând P.S. Sa l-a împărtășit primei adunări eparhiale din

anul 1934, când propunerea a fost primită cu o deosebită satisfacție, deschizându-se totodată și o listă de subscripție în fruntea căreia se așază P.S. Episcop Dionisie, cu suma de lei 10.000”.

Membrii acestei Adunări eparhiale au hotărât prin aclamație, ca noul așezământ de caritate publică, să poarte numele de Orfelinatul Eparhial „EPISCOPUL DIONISIE”. În anii următori, „lucrul început a mers înainte cu pași încetiniți dar siguri, înfruntând greutatea materiale pricinuite Eparhiei noastre de secetele consecutive ce au urmat. Dar pentru a deschide un orfelinat, cu cel puțin 20 copii, trebuie să te gândești ai garanta buna lui funcționare pe viitor, asigurându-i mijloace suficiente”.

Orfelinatul Eparhial „EPISCOPUL DIONISIE”, Ismail, cu aripa nouă construită în anul 1938

Copiii orfani în fața Orfelinatului Eparhial „EPISCOPUL DIONISIE”, Ismail

Activitatea viitorului orfelinat ținea de întreaga Eparhie, au fost invitați protopopi, preoții și cântăreții „să se înscrie cu obolul său anual”, pentru sprijinirea acestei instituții. De asemenea, s-a făcut apel la fiecare creștin din Eparhia Ismailului, ca să vină în ajutorul acestui orfelinat. Parohiile și-au înscris în bugetele lor câte o sumă în folosul acestui așezământ de caritate, instituindu-se și o „chetă” anume pentru orfelinatul în cauză. Preoții au arătat mereu „o adâncă înțelegere a sfaturilor date de animatorul Vlădică, punând mult suflet pentru a spori zestrea noului așezământ”. Orfelinatul s-a deschis în toamna anului 1935, cu un total de 10 copii orfani din orașul Ismail și restul Eparhiei. Copiii erau înscriși în școlile primare sau grădinițele de copii, după vârsta ce o aveau.

P.S. Episcopul Dionisie Erhan cu P.S. Tit, Episcopul Hotinului, în mijlocul copiilor de la Orfelinatul Eparhial din Ismail

Sala de lectură a Orfelinatului

Trebuie să amintim că educația moral-religioasă a acestor orfani, Episcopul Dionisie, a încredințat-o călugărițelor venite de la Mănăstirea Borisauca.

Aici, în această „pepinieră domnește o ordine și curățenie exemplară, ce stârnește admirația celor ce au prilejul să-l viziteze. Un spirit gospodăresc bine pronunțat se observă de îndată ce pășești pragul acestui așezământ creștinesc. Și în această direcție, mâna ocrotitoare și ochiul pururea veghetor al înaltului ei ocrotitor P.S. Dionisie, se simte”.

Între timp, numărul orfanilor a crescut, dublându-se chiar în toamna anului 1935, erau numai 10 copiii, în 1938 erau deja 22 copii. Față de numărul cererilor crescânde și nevoile reale de a ocroti pe atâtea nenorociți orfani, „P.S. Sa, împreună cu sfetnicul său PC. Păr. Vasile Constantinov - directorul orfelinatlui, s-au frământat cu mintea spre a găsi noi posibilități. S-au făcut demersurile convenite pe la autoritățile statului, apeluri calduroase la clerul și poporul eparhiei noastre, Încât în ziua de 17-VII 938, s-a putut pune piatră de temelie noului local al orfelinatlui eparhial „Episcopul Dionisie” - o clădire solidă, spațioasă și impozantă, ce a costat peste suma de 300.000 lei, Ministerul Sănătății contribuind cu suma de 60.000 lei, iar restul s-a colectat de la clerul și poporul drept credincios al Eparhiei noastre. Se putea foarte comod adăposti peste 40 orfani, însă numărul deocamdată rămâne cel vechi de 22”.

Episcopul Dionisie s-a interesat îndeaproape de bunul mers al acestei „pepiniere, răsărită și udată prin dragostea și jertfa a atâtor buni creștini. Îndeplinim o plăcută datorie de a însemna aici, în acest buletin, cu ocazia sărbătoririi P.S. Chiriarih - Vlădica Dionisie, despre această prea frumoasă realizare pe tărâmul filantropic creștin, ce stârnește admirația tuturor personagiilor ce au vizitat această casă de ocrotire.

Nouă, clerului și poporului acestei Eparhii, ni se impune datoria să moștenim și să sporim această zestre neprețuită, iar celui ce a zămislit în mintea și inima sa această măreață idee, realizându-o în chip atât de fericit, - îi dorim să trăiască încă mulți ani, pentru binele eparhiei noastre. Întru mulți ani, Stăpâne!”.

Protodiaconul I. Belodanov, în articolul *Din înfăptuirile P.S. Dionisie*, scris cu prilejul slujbei festive, 70 ani de viață, 55 ani de călugărie, 20 ani de arhierie, 5 ani de episcopat în Sudul Basarabiei a Preasfințitului Dionisie Erhan, Episcopul Cetății Albe-Ismail, ne aduce mai multe informații prețioase despre activitatea Orfelinatlui Eparhial din Ismail: „După o perioadă de încordare și de mari frământări pentru Eparhia noastră, care au găsit un larg ecou în întreaga țară; perioadă plină de speranțe timide și tristețe, care a precedat actul confirmării alegerii a P.S. Episcop Dionisie, iată că vine în sfârșit ziua mult așteptată, când P.S. Sa înconjurat de Sfetnicii Tronului și Înalți Chiriarihi, precum și mulțime mare de credincioși, pășește triumfal în orașul Ismail, pentru a fi instalat.

Prin aceasta se pune începutul unei ere noi pentru Eparhia noastră, ale cărei roade bogate n-au întârziat a se arăta în toată grandoarea lor.

Trebuia să vină un om de talia P.S. Episcop Dionisie, plin de inițiative creatoare, cu perspective largi, și deși trecut cu vârsta, de o energie rară, inepuizabilă, - pentru ca să dinamizeze totul din jurul său, să pună în mișcare forțele Creatoare din Eparhia noastră, care zăceau până acum în stare latentă.

Prima Adunare Eparhială (sesiunea 1934) prezidată de P.S. Episcop Dionisie, în calitate de Episcop titular, prin multiplele sale hotărâri de o importanță capitală, și îndeosebi prin propunerea P.S. Chiriarih - de a se înființa la Ismail un Orfelinat Eparhial

- va rămâne desigur istorică în analele Eparhiei noastre.

Poate pe atunci, mulți nu și-au dat bine seama de sublimitatea și valoarea covârșitoare a acestei propuneri, care venea ca o poruncă tainică, articulată de gura bunului Vlădica, să reașeze Biserica creștină în rolul ei de odinioară, de mamă a tuturor suferinzilor și a desmoșteniților soartei. Timpul, cât se poate de scurt, a venit să illustreze cu prisosință aceasta, spulberând multe îndoeli și entuziasmând pe toți pentru această prea frumoasă operă de asistență socială, înfăptuită printr-un cuvânt magic al P.S.Chiriarh, și care este în continuă dezvoltare în conformitate cu posibilitățile materiale ale Eparhiei”.

Același autor, protodiaconul I. Belodanov, consemna un fapt interesant: „Mai știm încă o dorință ascunsă a P.S. Sale, nemărturisită încă: de a construi pe lângă orfelinat o capelă, cât de modestă, unde copiii să se deprindă cu cele religioase. Și avem o convingere nestrămutată, că aceste gânduri sfinte, după cum a fost sfântă și intenția, care a prezidat la înființarea acestui orfelinat, - vor fi realizate pentru că gândurile P.S. Episcop n-au fost nici odată despărțite de fapte, iar ajutorul lui Dumnezeu nu va întârzia a se revărsa asupra unei opere atât de mărețe”².

La data de 15 noiembrie 1938, are loc slujba festivă: 70 ani de viață, 55 ani de călugărie, 20 ani de arhierie, 5 ani de episcopat în Sudul Basarabiei a Preasfințitului Dionisie Erhan, Episcopul Cetății Albe-Ismail, unde participă numeroase personalități laice și ecleziastice. Astfel, distinsul preot iconom stavrofor Mihail Madan, consilier eparhial în cadrul Episcopiei Cetății Albe-Ismail, o figură proeminentă a acestei Eparhii, în alocuțiunea sa, afirma că „pe lângă opera mare de zidire sufletească, pe care ați înfăptuit-o în Eparhie, ca o mărturie vie a activității Prea Sfinției Voastre pe terenul practic, ne rămâne în orașul Ismail clădirea Bisericii Episcopale, zidită în stil românesc și împodobită cu pictură din primele veacuri ale creștinismului și Orfelinatul Eparhial „Episcopul Dionisie”, pentru copii orfani și cei părăsiți de părinți. Acești copii s-au atașat cu toată dragostea către Prea Sfinția Voastră, numindu-vă tatăl lor ...”³.

În *Procesul-verbal*, încheiat în ședința *Conferinței generale a Protopopilor și Misionarilor* din cuprinsul Eparhiei Cetății Albe-Ismail, ținută la Reședința episcopală din orașul Ismail, în ziua de 4 noiembrie 1943, sub președinția și îndrumarea Preasfințitului Episcop Policarp al Cetății Albe-Ismail, găsim următoarea mențiune: „Comisiunea de verificare a tezelor va recenza lucrările, evidențiind părțile principale și dând calificative pentru fiecare. Clericii, care nu vor prezenta lucrările la timp, nu vor avea predicile, conferințele și planurile de lecții de religie scrise și bine pregătite, precum și acei care vor lipsi nemotivat de la ședințele conferințelor misionare, cercurilor pastorale și conferințelor pastorale de toamnă vor fi sancționați cu o amendă în folosul Orfelinatului Eparhial (preotul cu 1000 lei, iar cântărețul cu 500 lei)”⁴.

Din Referatul cu tematica „*Ce am făcut de când sunt preot? Idealuri, greutăți și înfăptuiri*”, prezentat de către preotul Ion Chiriță, parohia Arciz, județul Chilia, în data de 3 iulie 1944, în cadrul Conferinței preoțești de la Tătărești, aflăm faptul că „pentru orfelinatul eparhial Ismail, în fiecare lună colectam din comună cereale în cantități mari. Pentru aceasta am avut în două rânduri adrese de mulțumire din partea Consiliului Eparhial”⁵.

Un rol important la înființarea și întreținerea Orfelinatului eparhial, dar și a atelierului pentru fabrica de lumânări din ceară, tipografia eparhială, atelierelor pentru pictură și confecționarea veșmintelor bisericești, l-a avut preotul iconom stavrofor

Vasile Constantinov, în calitate de Consilier referent al Secției Economice a Episcopiei Cetății Albe-Ismail. Acesta s-a născut la 1 ianuarie 1890, în comuna Cuza Vodă, județul Ismail, licențiat al Facultății de Teologie din București, fost profesor de Religie la Școala Normală și Liceul de fete din Ismail⁶.

Orfelinatul Eparhial din Ismail reprezintă, cu siguranță, una din cele mai mărețe opere ale neobositului Episcop Dionisie Erhan, cel care va rămânea și peste veacuri una dintre cele mai emblematice figuri ale Bisericii Ortodoxe Române din perioada interbelică.

Note:

1. Babuș, S. Diacon. Orfelinatul Eparhial „Episcop Dionisie”. In: *Buletinul Episcopiei Cetății Albe-Ismail*. Ismail: Tipografia Centrală, 1938. Număr festiv, pp. 92-95.
2. Belodanov, I. Protodiacon. Din înfăptuirile P.S. Episcop Dionisie. In: *Buletinul Episcopiei Cetății Albe-Ismail*. Ismail: Tipografia Centrală, 1938. Număr festiv, pp. 97-100.
3. *Buletinul Episcopiei Cetății Albe-Ismail*. Ismail: Tipografia Centrală, 1938. Număr festiv, pp. 8-9.
4. *Mărturisirea înaintea mării încercări: Conferințele preoțești din Episcopia Cetății Albe-Ismail (iulie 1944)*. Chișinău: [S.n.], 2018, p. 86.
5. *Ibidem*, p. 195.
6. *Figuri Contemporane din Basarabia*. Chișinău: Ed. „ARPID”, 1939. p. 39.